

Implementacja unijnego prawa ochrony środowiska do prawa krajowego i przykłady naruszeń

dr hab. Barbara Iwańska, prof. UJ
Centrum Prawa Ochrony Środowiska UJ

Obszary tematyczne

- ELD (DYREKTYWA 2004/35/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zarządzania szkodami wyrządzonym środowisku naturalnemu)
- IED (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola))
- EIA/SEA (DYREKTYWA 2001/42/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko; DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko)
- Ambient Air Quality Directive (DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy)
- Environmental Noise Directive (DYREKTYWA 2002/49/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku)
- Water FD and Floods Directive,
- Waste FD, DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy
- Habitats and Birds Directive

I. Kompetencje UE w dziedzinie środowiska i cechy unijnego prawa ochrony środowiska (fragmentaryczność, elastyczność)

I. Kompetencje Unii w dziedzinie środowiska

- 1) Dzielone
- 2) Wyznaczone przez zasady limitujące (pomocniczości i proporcjonalności)
- 3) Wyznaczone przez cele polityki w dziedzinie środowiska
- 4) Cechy unijnego prawa ochrony środowiska

W dziedzinie ochrony środowiska kompetencje Unii Europejskiej wynikają z różnych przepisów, w tym Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Ochrona środowiska jest przedmiotem kompetencji dzielonej, co oznacza, że państwa członkowskie oraz Unia Europejska wydają przepisy dotyczące tej dziedziny. Unia działa na podstawie artykułu 2, ustęp 6 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który określa zakres i warunki działań Unii w tej kwestii.

Kompetencje Unii Europejskiej w ochronie środowiska są ograniczane przez zasady pomocniczości i proporcjonalności.

Zasada pomocniczości mówi, że Unia powinna działać jedynie wtedy, gdy efektywność działań państw członkowskich jest niewystarczająca. Unia powinna działać tylko w takim zakresie, w jakim cele nie mogą być osiągnięte przez państwa członkowskie.

Zasada proporcjonalności określa, że Unia Europejska powinna działać w sposób odpowiedni do celów, które chce osiągnąć.

Te dwie zasady decydują o tym, że prawo unijne w dziedzinie ochrony środowiska ma charakter fragmentaryczny. Unia przyjmuje przepisy tylko wtedy, gdy jest to konieczne i w takim zakresie, w jakim jest to konieczne.

1) Kompetencje dzielone Unii w dziedzinie środowiska

Art. 4. 1. TFUE:

Unia dzieli kompetencje z Państwami Członkowskimi, jeżeli Traktaty przyznają jej kompetencje, które nie dotyczą dziedzin określonych w artykułach 3 i 6

Art. 4 ust. 2 TFUE:

Kompetencje dzielone między Unią a Państwami Członkowskimi stosują się do następujących głównych dziedzin:

- a) (...)
- e) Środowisko

Art. 2 ust. 2 TFUE:

Unia i Państwa Członkowskie mogą stanowić prawo i przyjmować akty prawnie wiążące w dziedzinie objętej kompetencją dzieloną

Państwa Członkowskie wykonują swoją kompetencję w zakresie, w jakim Unia nie wykonała swojej kompetencji

Państwa Członkowskie ponownie wykonują swoją kompetencję w zakresie, w jakim Unia postanowiła zaprzestać wykonywania swojej kompetencji.

Art. 2 ust. 6. TFUE: Zakres i warunki wykonywania kompetencji Unii określają postanowienia Traktatów odnoszące się do każdej dziedziny.

2) Kompetencje wyznaczone przez zasady limitujące (pomocniczości i proporcjonalności)

Zasada pomocniczości (art. 5 ust. 3 TUE)

Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania **tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim**

- cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, zarówno na poziomie centralnym, jak i regionalnym oraz lokalnym,
- i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii (...).

Zasada proporcjonalności

art. 5 ust. 3 TUE

(...) Unia podejmuje działania **tylko wówczas i tylko w takim zakresie**, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie (...) i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii.

art. 5 ust. 4 TUE

Zgodnie z zasadą proporcjonalności **zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów (...).**

Zasada pomocniczości mówi, że Unia powinna działać jedynie wtedy, gdy efektywność działań państw członkowskich jest niewystarczająca.

Unia powinna działać tylko w takim zakresie, w jakim cele nie mogą być osiągnięte przez państwa członkowskie.

Zasada proporcjonalności określa, że Unia Europejska powinna działać w sposób odpowiadający do celów, które chce osiągnąć.

Te dwie zasady decydują o tym, że prawo unijne w dziedzinie ochrony środowiska ma charakter fragmentaryczny. Unia przyjmuje przepisy tylko wtedy, gdy jest to konieczne i w takim zakresie, w jakim jest to konieczne.

**3) Kompetencje wyznaczone przez cele,
zasady unijnego prawa ochrony
środowiska**

Cele polityki Unii w dziedzinie środowiska (art. 191 ust. 1 TFUE)

- zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska,
- ochrony zdrowia ludzkiego,
- ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych,
- promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu.

Zasady polityki Unii w dziedzinie

Artykuł 191 TFUE

2. Polityka Unii w dziedzinie środowiska stawia sobie za **cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności** sytuacji w różnych regionach Unii. Opiera się na **zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i na zasadzie "zanieczyszczający płaci"**.
(....)

3. **Przy opracowywaniu polityki w dziedzinie środowiska Unia uwzględnia:**

- dostępne dane naukowo-techniczne,
- warunki środowiska w różnych regionach Unii,
- potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub z zaniechania działania,
- gospodarczy i społeczny rozwój Unii jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

Cele polityki Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska są sformułowane w sposób szeroki, co daje Unii szeroką kompetencję do podejmowania działań i przyjmowania przepisów prawnych. Każda regulacja dotycząca ochrony środowiska może być powiązana z jednym z celów polityki Unii Europejskiej.

4) Cechy unijnego prawa ochrony środowiska – fragmentaryczność

Unijne przepisy środowiskowe z reguły nie mają charakteru regulacji zupełnej w odniesieniu do regulowanej materii, **ale** zwykle ('z natury') mają **one** charakter regulacji fragmentarycznych, przyjmowanych w niezbędnym, najczęściej 'minimalnym' zakresie.

Są równocześnie wyrazem osiągniętego, w danym czasie i przy określonej woli politycznej, kompromisu

Przykład: Dostęp do wymiaru sprawiedliwości (częściowa implementacja art. 9 Konwencji z Aarhus w odniesieniu do PC)

5) Cechy unijnego prawa ochrony środowiska – „elastyczność”

➤ formy akty prawnego (rozporządzenie, dyrektywa)

Harmonizacja prawa ochrony środowiska w drodze dyrektyw:

- Cechy dyrektywy jako aktu prawa pochodnego – adresowane do PC, zobowiązanie rezultatu (wiążą tylko co do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawiają organom krajowym swobodę wyboru formy i środków)
- ale wiele dyrektyw zawiera niekiedy bardzo szczegółowe postanowienia, które nie pozostawiają państwom członkowskim znacznego pola manewru. Bardzo często postanowienia dyrektywy determinują treść prawa krajowego w zakresie daleko wykraczającym poza „rezultat”, a obejmującym także „formę i środki”

Dostęp do sądu w prawie pochodnym w odniesieniu do PC regulowany jest w dyrektywach (zobowiązanie rezultatu – zapewnienie szerokiego dostępu do sądu oraz szczególna rola organizacji ekologicznych)

Drugą cechą prawa Unii Europejskiej dotyczącą ochrony środowiska jest brak jednolitości w dostępie do wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach członkowskich ze względu na tzw. elastyczność. Spowodowane jest to głównie tym, że unijne prawo często jest wprowadzane poprzez dyrektywy, co skutkuje harmonizacją, a nie unifikacją. Dyrektywy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości pozostawiają państwom członkowskim pewną elastyczność w wyborze form i metod jego implementacji.

Ta elastyczność wynika z faktu, że jeśli akt prawny jest przyjęty na podstawie określonego artykułu Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, stanowi on jedynie standard minimalny (arts. 192 & 193 TFEU). Państwa członkowskie mają możliwość wprowadzania bardziej rygorystycznych środków ochrony na poziomie krajowym. W treści przepisów unijnych często występują również odstępstwa lub odesłania do prawa krajowego, co może prowadzić do zróżnicowania w dostępie do sądu w różnych krajach członkowskich.

➤ Podstawa prawna i harmonizacja minimalna

Art. 193 TFUE

Środki ochronne przyjęte na podstawie artykułu 192 nie stanowią przeszkody dla Państwa Członkowskiego w utrzymaniu lub ustanawianiu bardziej rygorystycznych środków ochronnych. Środki te muszą być zgodne z Traktatami. Są one notyfikowane Komisji.

Dostęp do sądu regulowany jest w dyrektywach wydanych na podstawie art. 192 (minimalna harmonizacja – art. 193 TFUE)

Elastyczność cd.

➤ **Możliwe odstępstwa, np.:**

- dyrektywa IED zapewnia właściwym organom pewną **elastyczność** w ustalaniu mniej rygorystycznych dopuszczalnych wartości emisji. Jest to możliwe jedynie w szczególnych przypadkach, gdy ocena wykaże, że osiągnięcie poziomów emisji powiązanych z BAT opisanych we konkluzjach BAT prowadziłoby do nieproporcjonalnie wyższych kosztów w porównaniu do korzyści dla środowiska wynikających z położenia geograficznego lub lokalnych warunków środowiskowych lub charakterystyki technicznej instalacji
- Możliwe odstępstwa od ochrony gatunkowej

➤ **Odesłanie do prawa krajowego**

- **Sposób określenia elementów prawa dostępu do sądu w odnośnych przepisach prawa pochodnego** pozostawia margines (ograniczonej) swobody regulacyjnej choćby poprzez odesłania do prawa krajowego (np.

Drugą cechą prawa Unii Europejskiej dotyczącą ochrony środowiska jest brak jednolitości w dostępie do wymiaru sprawiedliwości we wszystkich państwach członkowskich ze względu na tzw. elastyczność. Spowodowane jest to głównie tym, że unijne prawo często jest wprowadzane poprzez dyrektywy, co skutkuje harmonizacją, a nie unifikacją. Dyrektywy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości pozostawiają państwom członkowskim pewną elastyczność w wyborze form i metod jego implementacji.

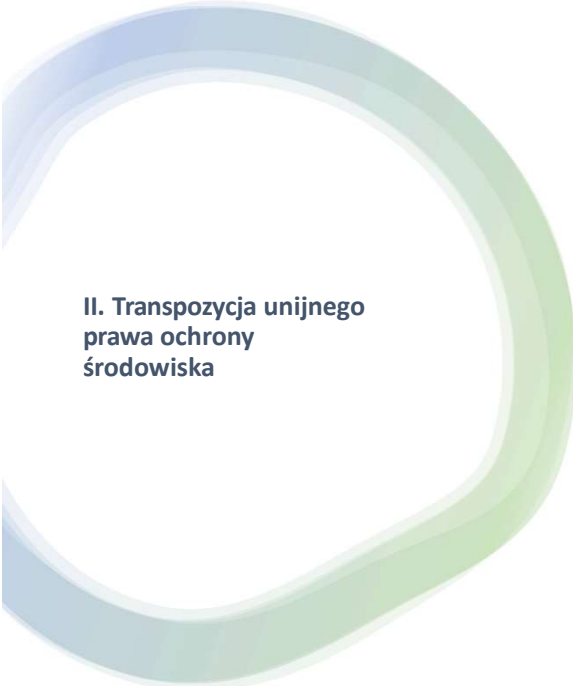
Ta elastyczność wynika z faktu, że jeśli akt prawny jest przyjęty na podstawie określonego artykułu Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, stanowi on jedynie standard minimalny (arts. 192 & 193 TFEU). Państwa członkowskie mają możliwość wprowadzania bardziej rygorystycznych środków ochrony na poziomie krajowym. W treści przepisów unijnych często występują również odstępstwa lub odesłania do prawa krajowego, co może prowadzić do różnicowania w dostępie do sądu w różnych krajach członkowskich.

W przykładzie odsyłania do prawa krajowego, definicje takich pojęć jak interes prawny czy naruszenie prawa są ustalane przez państwo członkowskie. Wydaje się, że państwa członkowskie mają swobodę regulacyjną w tej kwestii, ale faktycznie jest to swoboda ograniczona, ponieważ cele dyrektywy również wpływają na zakres tej regulacji.

6) **Prawo ochrony środowiska UE**
– obszary tematyczne

https://environment.ec.europa.eu/index_en

- Powietrze
 - Hałas
 - Gleba i ziemia
 - Chemikalia
 - Zarządzanie środowiskiem (zapewnienie zgodności, konwencja z Aarhus, odpowiedzialność za środowisko, ooś,)
 - Środowisko miejskie
 - Gospodarka o obiegu zamkniętym,
 - Odpady recykling
 - Środowisko morskie
 - Zanieczyszczenie
 - Emisje przemysłowe
 - Woda
 - Przyroda i różnorodność biologiczna
-

II. Transpozycja unijnego prawa ochrony środowiska

➤ Transpozycja materialnego i proceduralnego unijnego prawa ochrony środowiska w ustawach krajowych uwzględniająca system polskiego prawa ochrony środowiska obejmujący regulacje (podział za: M. Górski)

- Horyzontalne (POŚ, ustawa szkodowa, ustawa o informacji)
- Sektorowe (np. prawo wodne , ustawa o lasach, ustawa o odpadach)
- Pozasektorowe (np. kodeks cywilny, kodeks karny , KPA, ustawy samorządowe)

➤ Zjawisko konsolidacji regulacji unijnych w procesie transpozycji

➤ Zjawisko dezintegracji polskiego prawa ochrony środowiska jako wynik transpozycji prawa unijnego do prawa krajowego

Kiedy mówimy o transpozycji dyrektyw do ustawodawstwa krajowego, odnosimy się do procesu przenoszenia wymagań dyrektyw Unii Europejskiej na poziom krajowych przepisów. W kontekście prawa ochrony środowiska, system ten obejmuje szereg aktów prawnych wzajemnie powiązanych, które tworzą spójną regulację problematyki środowiskowej. Istnieją trzy główne kategorie ustaw w tym systemie. Po pierwsze, są to ustawy horyzontalne, które regulują kwestie ogólne dotyczące ochrony środowiska, np. ustawa o ochronie środowiska. Po drugie, mamy regulacje sektorowe, które dotyczą konkretnych komponentów środowiska lub zagrożeń, np. ustawa o odpadach. Natomiast trzecią grupę stanowią ustawy, których przedmiotem nie jest ochrona środowiska, ale które wpływają na stosowanie przepisów ochrony środowiska, np. przepisy dotyczące postępowania administracyjnego lub sądowego. W kontekście dostępu do sądu, przepisy prawa administracyjnego określające strony postępowania oraz przepisy prawa procesowego przed sądami administracyjnymi dotyczą legitymacji procesowej stron.

Konsolidacja regulacji unijnych w procesie transpozycji polega na przenoszeniu wymagań kilku dyrektyw Unii Europejskiej do jednej ustawy na gruncie prawa krajowego. Zamiast wydawania osobnych ustaw dla poszczególnych dyrektyw, kilka dyrektyw jest inkorporowanych w jednym akcie prawnym, co ułatwia późniejsze stosowanie tych przepisów.

Zjawisko dezintegracji polskiego prawa ochrony środowiska stanowi negatywną tendencję. Polega ono na wyłączeniu pewnych obszarów regulacji z istniejących ustaw i wydawaniu odrębnych aktów prawnych poświęconych konkretnym zagadnieniom.

Jest to negatywne zjawisko, ponieważ rozszerza zakres ustaw środowiskowych, co często prowadzi do konieczności odwoływania się do wielu różnych aktów prawnych, takich jak ustawa o ochronie środowiska, ustawa o udostępnianiu informacji, ustawa o prawie wodnym czy ustawa o odpadach, aby rozstrzygnąć określone sprawy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko

Dyrektywa 2001/42/WE w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów i programów

Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (postępowania wymagające udziału społeczeństwa , OOS i SOOS)

Ale także dalsze przepisy materialnego prawa ochrony środowiska

- Aby dane postępowanie prowadzone przez organ administracji zakwalifikować do kategorii „postępowania wymagające udziału społeczeństwa” musi istnieć konkretny przepis prawa materialnego, który gwarantuje społeczeństwu udział w danym postępowaniu (zob. *Wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 listopada 2013 r. IV SA/Wa 1665/13*)
- czy konkretyzujące dostęp do informacji o środowisku

Trzy ważne dyrektywy implementujące zasady Konwencji z Aarhus przez Unię Europejską to dyrektywa dotycząca ocen oddziaływania na środowisko, dyrektywa o strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko oraz dyrektywa o dostępie do informacji. Te trzy dyrektywy zostały włączone do ustawy z 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i udziale społeczeństwa w ocenach oddziaływania. Jest to przykład konsolidacji zagadnień regulowanych przez trzy różne dyrektywy w jednym akcie prawnym.

Jednakże, ważne jest zauważenie, że stosując przepisy dotyczące ocen oddziaływania oraz dostępu do informacji, nie można ograniczyć się tylko do tej konkretnej ustawy, w której zostały wdrożone wspomniane dyrektywy. Inne przepisy również odgrywają istotną rolę w tym kontekście. Na przykład, orzeczenia sądowe mogą wprowadzać dodatkowe interpretacje lub kategorie dotyczące udziału społeczeństwa w postępowaniach. Wprowadzając kategorię postępowań z udziałem społeczeństwa, ustawodawstwo może nie jednoznacznie określić, które dokładnie postępowania kwalifikują się do tej kategorii. Konieczne jest zatem odwołanie się do innych przepisów prawa, które określają czy dany proces kwalifikuje się jako postępowanie z udziałem społeczeństwa.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska

Ale także dalsze przepisy:

dyrektywę IED:

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE

Dyrektywa 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku

-np. ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (reglamentacja gospodarowania odpadami w drodze pozwolenia zintegrowanego);

-ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (w zakresie procedury udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości)

dyrektywę Seveso

w odniesieniu do podejmowania decyzji dotyczących nowych zakładów lub istotnej zmiany w zakładach, gdzie substancje niebezpieczne znajdują się w co najmniej jednej instalacji, a także też lokalizacji nowych inwestycji w pobliżu zakładów, jeśli może zwiększyć ryzyko poważnej awarii lub jej skutki, **w zakresie dotyczącym dostępu do wymiaru sprawiedliwości znajdują zastosowanie, regulacje ustawy o udostępnianiu informacji**

Kolejny przykład konsolidacji.

Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zarządzania szkodami wyrządzonym środowisku naturalnemu

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie

Znaczenie mają także dalsze ustawy: ustawa o udostępnianiu informacji , ustawa o ochronie przyrody

Dyrektywa dotycząca odpowiedzialności za szkody w środowisku została wdrożona poprzez specjalnie uchwaloną ustawę z 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie. Ten przykład ilustruje zjawisko dezintegracji, gdzie dyrektywa i ustawa regulują odpowiedzialność administracyjną w prawie ochrony środowiska. W literaturze często podkreśla się, że ta dyrektywa powinna być włączona do głównej ustawy o ochronie środowiska. Obecnie, stosując przepisy dotyczące odpowiedzialności, należy uwzględnić zarówno ustawę o ochronie środowiska, jak i ustawę o zapobieganiu szkodom w środowisku, która została przyjęta celem wdrożenia wspomnianej dyrektywy.

Dyrektywę 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Znaczenie mają także dalsze ustawy:

ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, czy ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady
2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości
powietrza i czystszej powietrza dla Europy

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska

Ale także dalsze przepisy, np.:

- ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji
- czy regulacje odnoszące się do ochrony powietrza w sposób akcesoryjny z uwagi na ich nakierowanie w pierwszym rzędzie inne kwestie, do których można zaliczyć zwłaszcza: przepisy dotyczące standardów jakości paliw, tj. przepisy ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej

Implementacja unijnego prawa wodnego nastąpiła przede wszystkim do ustawy Prawo wodne. Ustawa ta w zakresie swojej regulacji wdraża nie tylko Ramową Dyrektywę Wodną, ale także dalsze unijne akty szczególne w obszarze prawa wodnego. Jest to przejaw konsolidacji aktów prawa pochodnego w procesie ich transpozycji do prawa krajowego.

Ustawa – Prawo wodne wdraża także:

- 1) dyrektywę Rady 91/271/EWG (oczyszczania ścieków komunalnych)
- 2) dyrektywę Rady 91/676/EWG (ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego)
- 3) dyrektywę 2006/7/WE (zarządzania jakością wody w kąpieliskach)
- 5) dyrektywę 2006/118/WE (ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu)
- 7) dyrektywę 2007/60/WE (ocena ryzyka powodziowego i zarządzania nim)
- 8) dyrektywę 2008/56/WE (ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego)
- 9) dyrektywę 2008/105/WE ((środowiskowe normy jakości w dziedzinie polityki wodnej)
- 10) dyrektywę 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. (substancje priorytetowe w dziedzinie polityki wodnej)

Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, wdraża:

- 1) ramową dyrektywę wodną,
- 2) dyrektywę 97/271 (oczyszczanie ścieków komunalnych)
- 3) dyrektywę 2020/2184 (jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi).

W odniesieniu do środowiska morskiego przepisy unijne wdrożone zostały do ustawy – Prawo wodne oraz ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej. Ta ostatnia wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiającą ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej).

Implementacja unijnego prawa wodnego nastąpiła także w wielu aktach wykonawczych przyjmowanych w granicach upoważnienia ustawowego

Kolejny przykład konsolidacji dyrektyw unijnych do prawa krajowego. Przykładem są dyrektywy dotyczące wód, gdzie zagadnienie ochrony zasobów wodnych jest kompleksowe i obejmuje wiele aktów prawa unijnego. Te dyrektywy zostały w większości włączone do ustawy o prawie wodnym, co zdecydowanie ułatwia stosowanie przepisów.

III. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w prawie UE

- art. 9 Konwencji z Aarhus i obszar zharmonizowanego prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości w prawie pochodnym

- W sprawach objętych zakresem zastosowania art. 9 ust. 1 KA (kontrola sądowa działań lub zaniechań władz publicznych w zakresie wniosku o udostępnienie informacji o środowiska jego ochronie; [dyrektywa 2003/4](#))
 - W niektórych sprawach objętych zakresem art. 9 ust. 2 KA (kontrola sądowa decyzji dotyczących konkretnych przedsięwzięć prawa UE – [dyrektywa OOS](#), [dyrektywa IED](#), [dyrektywa Seveso III](#))
 - W niektórych sprawach objętych zakresem art. 9 ust. 3 KA ([dyrektywa szkodowa](#))

 - Brak horyzontalnej dyrektywy w obszarze dostępu do wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich UE, która miałaby horyzontalne zastosowanie do wszystkich innych spraw objętych zakresem art. 9 ust. 3 Konwencji z Aarhus
- ale
- Kształtowanie standardu dostępu do sądu w orzecznictwie TSUE
 - Komunikat Komisji
 - Przegląd aktów prawa unijnego (np. przegląd dyrektyw w sprawie jakości powietrza)

Pojawiające się problemy z dostępem do wymiaru sprawiedliwości w państwach członkowskich wynikają z kilku okoliczności. Po pierwsze, do tej pory nie została przyjęta horyzontalna dyrektywa w zakresie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, co powoduje fragmentaryzację regulacji dotyczących tego zagadnienia. Istnieje kilka dyrektyw, które częściowo obejmują przepisy artykułu dziewiątego Konwencji z Aarhus, jednak brak spójnej regulacji utrudnia identyfikację spraw podlegających kontroli sądowej. Ewolucja orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE w tej dziedzinie jest imponująca i kształtuje dostęp do wymiaru sprawiedliwości przez interpretację istniejących przepisów.

Pomimo braku horyzontalnej dyrektywy, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości oraz komunikat Komisji określają standardy dotyczące dostępu do sądów w sprawach ochrony środowiska. Komisja prowadzi przegląd dyrektyw środowiskowych, co może prowadzić do rozszerzenia przepisów dotyczących dostępu do sądu. Na przykład, przegląd dyrektywy CAFE dotyczącej ochrony powietrza może skutkować wprowadzeniem przepisów dotyczących dostępu do wymiaru sprawiedliwości również w innych dyrektywach.

Transpozycja w prawie krajowym

Ramy prawne dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska – prawo krajowe:

- ogólne zasady procedury administracyjnej regulowane są w ustawie Kodeks postępowania administracyjnego
 - ogólne zasady dotyczące wnoszenia skarg do sądów administracyjnych regulowane w ustawie Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi
 - ogólne zasady zaskarżania planów i programów przyjmowanych przez organy samorządu terytorialnego (ustawa o samorządzie gminnym; ustawa o samorządzie powiatowym; ustawa o samorządzie województwa; ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie)
 - szczególne zasady wynikające z przepisów prawa ochrony środowiska (dotyczące stron postępowania, uprawnień organizacji ekologicznych lub ich braku w określonych postępowaniach administracyjnych)
 - ogólne i szczególne (zawarte w prawie ochrony środowiskowo) podstawy roszczeń cywilnoprawnych
-

1) Art. 9 ust. 1 KA

Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG

Ustawa z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Procedura odwoławcza:

- Od podmiotu żądającego informacji o środowisku i jego ochronie nie wymaga się wykazania interesu prawnego lub faktycznego (art. 13 ustawy OOI).
- Odmowa udostępnienia informacji o środowisku i jego ochronie następuje w drodze decyzji (art. 20 ust. 1 ustawy OOI). Od takiej decyzji wnioskujący o udostępnienie informacji może wnieść odwołanie do organu II instancji, a następnie skargę do sądu administracyjnego.
- Do skarg rozpatrywanych w postępowaniu o udostępnienie informacji o środowisku i jego ochronie stosuje się przepisy Ppsa, z tym że:
 - 1) przekazanie akt i odpowiedzi na skargę następuje w terminie 15 dni od dnia otrzymania skargi;
 - 2) skargę rozpatruje się w terminie 30 dni od dnia otrzymania akt wraz z odpowiedzią na skargę.

2) art. 9 ust. 2 KA (procedury decyzyjne)

a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko

b) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

c) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE

Przepisy KPA i PPSA są modyfikowane przez:

- ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz

- ustawę POŚ

w zakresie stron postępowania oraz uprawnień organizacji ekologicznych

Ad a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (zarównano jeśli przeprowadzono OOŚ, jak i jeśli odstąpiono od przeprowadzenia OOŚ) może być zaskarżona przez strony postępowania.

Zgodnie z art. 74 ust. 3a ustawy OOŚ, status strony w postępowaniu w sprawie tej decyzji przysługuje inwestorowi oraz właścicielom nieruchomości znajdujących się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie w wariantcie zaproponowanym przez wnioskodawcę (oraz osobom, którym przysługują inne niż własność prawa rzeczowe do takich nieruchomości). Przez obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, rozumie się:

1. przewidywany obszar, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar położony w odległości do 100 m od granic tego obszaru;
2. działki, na których w wyniku realizacji, eksploatacji lub użytkowania przedsięwzięcia zostałyby przekroczone standardy jakości środowiska, lub
3. działki znajdujące się w zasięgu znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia, które może wprowadzić ograniczenia w zagospodarowaniu nieruchomości.

cd. Dyrektywa 2011/92

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wydana po przeprowadzeniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, może być zaskarżona również przez organizacje pozarządowe – art. 44 ustawy ooŚ

Organizacji ekologicznej spełniającej wymagania określone w art. 44 ustawy OOS przysługuje:

-prawo wniesienia odwołania od decyzji środowiskowej wydanej w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa, także w przypadku, gdy nie brała ona udziału w postępowaniu prowadzonym przez organ pierwszej instancji; wniesienie odwołania jest równoznaczne ze zgłoszeniem chęci uczestniczenia w takim postępowaniu; w postępowaniu odwoławczym organizacja uczestniczy na prawach strony (art. 44 ust. 2 ustawy OOS),

-także skarga do sądu administracyjnego, również w przypadku, gdy nie brała ona udziału w określonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.

cd. Dyrektywa 2011/92

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- Przepisy przewidują możliwość zaskarżenia decyzji stwierdzającej brak potrzeby przeprowadzenia oceny. Możliwość ta jest zawsze przyznawana **stronom postępowania**.
- **Organizacje pozarządowe zajmujące się ochroną środowiska mają jednak ograniczone możliwości zaskarżenia decyzji stwierdzającej brak potrzeby przeprowadzenia oceny.** W takiej sytuacji nie mogą one skorzystać z przepisów przyznających im dostęp do wymiaru sprawiedliwości w przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach kończących „pełną” procedurę oceny (tj. z art. 44 ustawy OOS).
- Zamiast tego mogą jedynie próbować włączyć się do postępowania administracyjnego - a następnie zaskarżyć wydaną decyzję - na podstawie ogólnego art. 31 Kpa.
- art. 31 Kpa przewiduje, że organ administracji publicznej musi ocenić, czy „interes społeczny wymaga” dopuszczenia organizacji do udziału w postępowaniu, podczas gdy zgodnie z art. 44 ustawy OOS organ bada jedynie, czy organizacja ekologiczna spełnia wymogi formalne (jest zarejestrowana itp.), ale nie weryfikuje, czy udział takiej organizacji jest uzasadniony z punktu widzenia interesu publicznego. Pozbawienie organizacji prawa do udziału w postępowaniu administracyjnym na podstawie art. 31 Kpa oznacza, że nie będzie ona również uprawniona do udziału w postępowaniu odwoławczym oraz nie będzie mogła wnieść skargi do sądu.

W kontekście postępowania w sprawie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warto zwrócić uwagę na jedno z najnowszych orzeczeń Trybunału Sprawie dliwości z 25 maja 2023 roku (Case C-575/21). Gdy nie przeprowadza się oceny oddziaływania, postępowanie nie jest tra ktowane jako postępowanie z udziałem społeczeństwa.

W takim przypadku nie mają zastosowania szczególne uprawnienia organizacji ekologi cznych, a postępowanie odbywa się na ogólnych zasadach wynikających z kodeksu postępowa nia administracyjnego.

Orzeczenie Trybunału dotyczyło oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w obszarze miejskim i poruszało kwestie obowiązków w zakresie badania zakumulowan ego oddziaływania oraz progów kryteriów. Istotnym elementem było także odniesieni e do dostępu do sądu. Trybunał stwierdził, że dyrektywa nie przewiduje prawa udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym, ale wymaga informowania społeczeństwa o decyzji. Jednakże artykuł jedenasty Dyrek tywy 2011/92 reguluje dostęp do wymiaru sprawiedliwości w celu kontroli decyzji po dejmowanych w ramach tej dyrektywy. Zgodnie z tym przepisem, podmioty należące do zainteresowanej społeczności, spełniające określone kryteria, mają możliwość zak westionowania decyzji stwierdzającej brak konieczności przeprowadzenia oceny oddzi aływania na środowisko.

W kontekście tego orzeczenia ważne jest zadać sobie pytanie, czy kategoria przedsięw zięć wymagających udziału społeczeństwa powinna być interpretowana w świetle pra wa unijnego czy też możemy wprowadzić własną kategorię postępowań, niezależną o

d wymagań prawa unijnego. Orzeczenie to sugeruje konieczność rozważenia, co rozumiemy pod pojęciem wymagających udziału społeczeństwa, ponieważ nawet w przypadku braku formalnego prawa udziału, standardem dostępu do wymiaru sprawiedliwości nadal jest artykuł jedenasty Dyrektywy 2011/92. Zatem pytanie, czy należy różnicować sytuację organizacji ekologicznych w zależności od rodzaju decyzji podejmowanej (bez oceny czy z oceną). Orzeczenie sugeruje brak podstaw do takiego rozróżnienia.

cd. Dyrektywa 2011/92

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- Organizacji ekologicznej spełniającej wymogi z art. 44 ustawy OOS oraz stronie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach służy prawo do wniesienia odwołania od zezwolenia na inwestycję, poprzedzonego decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa.
- Odwołanie przysługuje w zakresie, w jakim organ właściwy do wydania zezwolenia na inwestycję jest związany decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach (czyli jedynie w zakresie, w jakim zezwolenie na inwestycję jest niezgodne z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach lub nie uwzględnia jej postanowień),
- Organizacji ekologicznej lub stronie służy także skarga do sądu administracyjnego na zezwolenie na inwestycję, poprzedzone decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach wydaną w postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa **w wskazanym powyżej zakresie, także w przypadku, gdy organizacja ekologiczna lub strona nie brały udziału w postępowaniu w sprawie wydania zezwolenia na inwestycję.**

W kontekście postępowania w sprawie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach warto zwrócić uwagę na jedno z najnowszych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości z 25 maja 2023 roku (Case C-575/21). Gdy nie przeprowadza się oceny oddziaływania, postępowanie nie jest traktowane jako postępowanie z udziałem społeczeństwa. W takim przypadku nie mają zastosowania szczególnie uprawnienia organizacji ekologicznych, a postępowanie odbywa się na ogólnych zasadach wynikających z kodeksu postępowania administracyjnego.

Orzeczenie Trybunału dotyczyło oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć w obszarze miejskim i poruszało kwestie obowiązków w zakresie badania zakumulowanego oddziaływania oraz progów kryteriów. Istotnym elementem było także odniesienie do dostępu do sądu. Trybunał stwierdził, że dyrektywa nie przewiduje prawa udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym, ale wymaga informowania społeczeństwa o decyzji. Jednakże artykuł jedenasty Dyrektywy 2011/92 reguluje dostęp do wymiaru sprawiedliwości w celu kontroli decyzji podejmowanych w ramach tej dyrektywy. Zgodnie z tym przepisem, podmioty należące do zainteresowanej społeczności, spełniające określone kryteria, mają możliwość zakwestionowania decyzji stwierdzającej brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W kontekście tego orzeczenia ważne jest zadać sobie pytanie, czy kategoria przedsięwzięć wymagających udziału społeczeństwa powinna być interpretowana w świetle prawa unijnego czy też możemy wprowadzić własną kategorię postępowań, niezależną od wymagań prawa unijnego. Orzeczenie to sugeruje konieczność rozważenia, co rozumiemy pod pojęciem wymagających udziału społeczeństwa,

ponieważ nawet w przypadku braku formalnego prawa udziału, standardem dostępu do wymiaru sprawiedliwości nadal jest artykuł jedenasty Dyrektywy 2011/92. Zatem pytanie, czy należy różnicować sytuację organizacji ekologicznych w zależności od rodzaju decyzji podejmowanej (bez oceny czy z oceną). Orzeczenie sugeruje brak podstaw do takiego rozróżnienia.

b) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

Ustawa POŚ
ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- Pozwolenia zintegrowane wydane na podstawie przepisów transponujących dyrektywę IED mogą być kwestionowane **przez strony postępowania oraz przez ekologiczne organizacje pozarządowe, korzystające z praw strony na podstawie art. 44 ustawy OOŚ.**

- **Status strony przysługuje jedynie prowadzącemu instalację objętą pozwoleniem oraz - w wyjątkowych przypadkach, tj. gdy wokół instalacji ma zostać utworzony tzw. obszar ograniczonego użytkowania - właścicielom nieruchomości objętych obszarem ograniczonego użytkowania (art. 185 ust. 1 i 1a oraz ust. 2a ustawy PoŚ).**

Zob. wyrok NSA z dnia 24 kwietnia 2018 roku (II OSK 2743/17).

- **Organizacje ekologiczne** - w postępowaniu o wydanie pozwolenia zintegrowanego dla nowo zbudowanej instalacji, o wydanie pozwolenia zintegrowanego z odstępstwem, o którym mowa w art. 204 ust. 2 lub w postępowaniu dotyczącym jego zmiany polegającej na udzieleniu takiego odstępstwa oraz w postępowaniu o wydanie decyzji o wydaniu lub zmianie pozwolenia zintegrowanego dotyczącej istotnej zmiany instalacji **stosuje się przepisy art. 44 ustawy OOŚ (art. 185 ust. 2a ustawy PoŚ).**
- Zgodnie z art. 185 ust. 1a ustawy PoŚ, w przypadku gdy **pozwolenie zintegrowane reguluje pobór wód lub odprowadzanie ścieków, stronami postępowania są również następujące podmioty: Wody Polskie** - dla śródlądowych wód płynących i wód podziemnych; **minister właściwy do spraw gospodarki morskiej** - dla wód morza terytorialnego i morskich wód wewnętrznych.

wyrok NSA z dnia 24 kwietnia 2018 roku (II OSK 2743/17).

(...) „wykładnia art. 192 P.o.ś. w zw. z art. 185 ust. 1 dokonana w świetle brzmienia i celu ww. przepisów dyrektywy 2010/75/UE skutkuje wyłączeniem zastosowania art. 185 ust. 1 P.o.ś.

Jest to bowiem konieczne do zapewnienia jak najpełniejszej skuteczności tej dyrektywy i dokonania rozstrzygnięcia zgodnego z realizowanymi przez nią celami, a zarazem zgodne z uznaniem w krajowym porządku prawnym metodami wykładni.

Zastosowanie art. 185 ust. 1 P.o.ś. ograniczyłoby prawo do zaskarżenia (najpierw w administracyjnym toku instancji, a w konsekwencji do Sądu) działania, o którym mowa w art. 24 ust. 1 lit. b dyrektywy 2010/75/UE (udzielenie pozwolenia na jakąkolwiek istotną zmianę), w stosunku do jednostek, które mogą spełniać przesłanki przewidziane w art. 25 ust. 1 tej dyrektywy.

Stanowiłoby to wprost zaprzeczenie celu dyrektywy nakazującej zapewnienie dostępu do "procedury odwoławczej przed sądem lub innym niezależnym i bezstronnym organem ustanowionym przez prawo, w celu zakwestionowania materialnej i proceduralnej legalności decyzji, działań lub zaniechań objętych art. 24, jeżeli spełniony jest jeden z następujących warunków:" tj.m.in. "wystarczający interes".

W ocenie Sądu nie ulega wątpliwości, że skoro dyrektywa 2010/75/UE stanowi w art. 25 ust. 3, że "Państwa członkowskie określają co stanowi wystarczający interes lub naruszenie prawa, zgodnie z celem udzielenia zainteresowanej społeczności szerokiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości.", to interesu takiego należy poszukiwać przede wszystkim przy zastosowaniu art. 28 k.p.a., a wszelkie interpretacje zawężające krąg stron uznać za wypaczający sens i cel ww. dyrektywy."

Naczelny Sąd Administracyjny zauważył, że artykuł 25 ustęp 3 dyrektywy 2010/75 stwierdza, iż państwa członkowskie mają określić, co stanowi wystarczający interes. Wdrażając tę dyrektywę, zawężiliśmy jednak ten status strony do dwóch podmiotów. Pomimo odesłania do tego przepisu, celem nie było zapewnienie szerokiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla zainteresowanej społeczności. W tej konkretnej sprawie, gdzie nie było wyznaczonego obszaru ograniczonego użytkowania, jedynym podmiotem mogącym zaskarżyć pozwolenie był inwestor. Naczelny Sąd Administracyjny, mając na uwadze wymogi dyrektywy dotyczące zapewnienia szerokiego dostępu do sądu, uznał, że interes ten należy poszukiwać w artykule 28 Kodeksu Postępowania Administracyjnego. Zwracając uwagę na ten fragment, wszelkie interpretacje zawężające krąg stron należy uznać za wypaczające sens i cel dyrektywy.

c) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE

Ustawa POŚ oraz ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko

- **możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego, na zasadach i trybie określonych w ustawie OOS.**
- Z postanowień art. 265 Poś nie wynika, aby zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy był przejawem działania organu w indywidualnej sprawie. W związku z tym nie ma podstaw do zakładania, że jest on przyjmowany w formie decyzji administracyjnej.
- Nie można uznać również, aby był on przepisem prawa miejscowego. Zewnętrzny plan operacyjno-ratowniczy jest przykładem aktu planowania wytyczającego kierunki postępowania w przypadku wystąpienia przesłanek uzasadniających jego opracowanie. Postępowanie w sprawie przyjęcia zewnętrznego planu operacyjno-ratowniczego nie jest postępowaniem administracyjnym regulowanym przez Kpa.
- **W odniesieniu do podejmowania decyzji dotyczących lokalizacji nowych zakładów lub istotnej zmiany w zakładach, gdzie substancje niebezpieczne znajdują się w co najmniej jednej instalacji, a także też lokalizacji nowych inwestycji w pobliżu zakładów, jeśli może zwiększyć ryzyko poważnej awarii lub jej skutki, w zakresie dotyczącym dostępu do wymiaru sprawiedliwości znajdują zastosowanie omówione regulacje ustawy OOS oraz ustawy POŚ.**

3) Art. 9 ust. 3 (KA działania lub zaniechania władz publicznych lub osób prywatnych naruszających postanowienia prawa krajowego w dziedzinie środowiska)

Dyrektywa 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie

- Każdy ma prawo do „żądania podjęcia działań” związanych z przypadkami szkód wyrządzanych środowisku naturalnemu lub bezpośredniego zagrożenia wystąpieniem takich szkód, a w przypadku,
 - gdy organ odmówi podjęcia działań (uznając żądanie za niezasadne), każda osoba, do której skierowano taką odmowę, może ją zaskarżyć do organu drugiej instancji, a następnie do sądu (art. 24 ustawy szkodowej).
- Organizacja ekologiczna dokonująca zgłoszenia, na podstawie którego wszczęto postępowanie, ma prawo uczestniczyć w tym postępowaniu na prawach strony (art. 24 ust 6 ustawy szkodowej).
- Natomiast w przypadku, gdy organ wydał decyzję w sprawie środków zaradczych lub zapobiegawczych, prawo do zaskarżenia tej decyzji przysługuje wyłącznie organizacji ekologicznej, która złożyła wniosek o podjęcie działań, a nie innym osobom, które taki wniosek również złożyły.
- Poza organizacjami ekologicznymi odwołanie od takiej decyzji może złożyć jej adresat oraz właściciel gruntu, na którym wystąpiła szkoda, i na którym mają być podjęte działania (są oni uważani za strony postępowania).

Problem polega na tym, że dyrektywa, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, dotyczy wielu różnych działań, włączając w to zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, oraz władze publiczne naruszające przepisy prawa krajowego. Ta dyrektywa, będąca jedyną, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, została wdrożona do naszej ustawy. Jednakże poza nią nie ma przepisów prawa unijnego, które bezpośrednio przewidują dostęp do sądu. Istnieje jednak obszerne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w tej kwestii.

Jako przykład można podać pozwolenia wodnoprawne, gdzie nasza ustawa określa, kto jest stroną w takim pozwoleniu, a jednocześnie nie jest to uznawane za postępowanie z udziałem społeczeństwa, co oznacza wyłączenie organizacji ekologicznych. Sąd wojewódzki, zauważając sprzeczność artykułu 402 prawa wodnego z prawem unijnym oraz orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, odstąpił od jego stosowania, uznając, że organizacje ekologiczne powinny mieć zapewniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

Zakresem art. 9 ust. 3 Konwencji objęte są te decyzje, które wydawane są w postępowaniu niewymagającym udziału społeczeństwa.

Co do zasady do takich decyzji znajdują zastosowanie przepisy KPA i PPSA

- odwołanie od decyzji przysługuje na zasadach określonych w KPA;
- skarga do sądu administracyjnego może zostać złożona na zasadach określonych w PPSA.

Art. 9 ust. 3 KA cd. (decyzje wydawane są w postępowaniu niewymagającym udziału społeczeństwa)

*zob. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w prawie Unii Europejskiej. Przewodnik prawny po dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, ClientEarth 2019
<https://www.clientearth.org/media/Ofajjsbk/2019-05-17-dostep-do-wymiaru-sprawiedliwosci-w-polsce-informator-ce-pl.pdf>*

Przepisy szczególne niekiedy w istotny sposób modyfikują zasady ogólne, z reguły ograniczając uprawnienia proceduralne stron postępowania lub organizacji ekologicznych, np.

Art. 401. [Strony postępowania w sprawie o wydanie pozwolenia wodnoprawnego]

1. Stroną postępowania w sprawach dotyczących pozwoleń wodnoprawnych jest wnioskodawca oraz podmioty, na które będzie oddziaływać zamierzone korzystanie z wód, lub podmioty znajdujące się w zasięgu oddziaływania planowanych do wykonania urządzeń wodnych.

Art. 402.

1. W postępowaniach dotyczących zgód wodnoprawnych nie stosuje się przepisów [art. 31](#) ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego.

2. Do postępowania dotyczącego pozwolenia wodnoprawnego, poprzedzonego decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, stosuje się przepisy [art. 86f ust. 6](#), [art. 86g](#) oraz [art. 86h](#) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Problem polega na tym, że dyrektywa, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, dotyczy wielu różnych działań, włączając w to zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, oraz władze publiczne naruszające przepisy prawa krajowego. Ta dyrektywa, będąca jedyną, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, została wdrożona do naszej ustawy. Jednakże poza nią nie ma przepisów prawa unijnego, które bezpośrednio przewidują dostęp do sądu. Istnieje jednak obszerne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w tej kwestii.

Jako przykład można podać pozwolenia wodnoprawne, gdzie nasza ustawa określa, kto jest stroną w takim pozwoleniu, a jednocześnie nie jest to uznawane za postępowanie z udziałem społeczeństwa, co oznacza wyłączenie organizacji ekologicznych. Sąd wojewódzki, zauważając sprzeczność artykułu 402 prawa wodnego z prawem unijnym oraz orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, odstąpił od jego stosowania, uznając, że organizacje ekologiczne powinny mieć zapewniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

Wyrok WSA w Warszawie a dnia 20 marca 2020
IV SA/WA 1248/19

udział organizacji ekologicznej w postępowaniu
w sprawie wydania pozwolenia
wodnoprawnego

Legitymacja skargowa – art. 9 ust. 3 linia orzeczenia: sprawa C-240/09 Lesoochranárske zoskupenie VLK (zezwoenia na odstąpienie od ochrony gatunkowej; art. 16 dyrektywy 92/43); sprawa C- 664/15 Protect (pozwolenia na pobór wody do celów produkcji śniegu); sprawa C-873/19 Deutsche Umwelthilfe eV (zezwoenie na homologację pojazdu).

Sprawa Protect

Wykluczając w ten sposób (brak uznania statusu strony postępowania wodnoprawnego organizacji ochrony środowiska) całkowicie prawo organizacji ochrony środowiska do zaskarżenia takiej decyzji udzielającej pozwolenia, odnośne krajowe przepisy proceduralne są sprzeczne z wymogami wynikającymi z art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus w związku z art. 47 karty. (pkt 51)

58 (...) art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus w związku z art. 47 karty należy interpretować w ten sposób, iż prawidłowo utworzona i działająca zgodnie z wymogami przewidzianymi w prawie krajowym organizacja ochrony środowiska powinna mieć możliwość zakwestionowania przed sądem decyzji udzielającej pozwolenia na przedsięwzięcie, które może być sprzeczne z nałożonym w art. 4 dyrektywy 2000/60 obowiązkiem zapobiegania pogarszaniu się stanu części wód.

WSA odstąpił od stosowania art. 402 PW z uwagi na jego sprzeczność z prawem UE (w nawiązaniu do sprawy Protect), a to:

- art. 9 ust. 3 (prawo do sądu)
- art. 47 Karty (prawo do skutecznego środka prawnego)
- Art. 14 DRW „Państwa Członkowskie zachęcają wszystkie zainteresowane strony do aktywnego udziału we wdrażaniu niniejszej dyrektywy, w szczególności w opracowywaniu, przeglądzie i uaktualnianiu planów gospodarowania wodami w dorzeczech”.

Problem polega na tym, że dyrektywa, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, dotyczy wielu różnych działań, włączając w to zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, oraz władze publiczne naruszające przepisy prawa krajowego. Ta dyrektywa, będąca jedyną, która implementuje artykuł 9 ustęp 3, została wdrożona do naszej ustawy. Jednakże poza nią nie ma przepisów prawa unijnego, które bezpośrednio przewidują dostęp do sądu. Istnieje jednak obszerne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w tej kwestii.

Jako przykład można podać pozwolenia wodnoprawne, gdzie nasza ustawa określa, kto jest stroną w takim pozwoleniu, a jednocześnie nie jest to uznawane za postępowanie z udziałem społeczeństwa, co oznacza wyłączenie organizacji ekologicznych. Sąd wojewódzki, zauważając sprzeczność artykułu 402 prawa wodnego z prawem unijnym oraz orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, odstąpił od jego stosowania, uznając, że organizacje ekologiczne powinny mieć zapewniony dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

Art. 9 ust. 3 cd

**działania lub zaniechania osób prywatnych
naruszających postanowienia prawa
krajowego w dziedzinie środowiska**

*zob. Dostęp do wymiaru sprawiedliwości w prawie Unii Europejskiej. Przewodnik prawny po dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, ClientEarth 2019
<https://www.clientearth.org/media/Ofajjsbk/2019-05-17-dostep-do-wymiaru-sprawiedliwosci-w-polsce-informator-ce-pl.pdf>*

➤ **Odpowiedzialność administracyjna**

Art. 375 PoŚ: „Postępowanie w sprawie wydania decyzji, o których mowa w niniejszym dziale, wszczyna się z urzędu”.

Strona postępowania - art. 28 Kpa

Organizacja ekologiczna – art. 31 KPA

➤ **Odpowiedzialność cywilna** (KC oraz przepisy prawa ochrony środowiska np. art. 323 POS)

Art. 323

1. Każdy, komu przez bezprawne oddziaływanie na środowisko bezpośrednio zagraża szkoda lub została mu wyrządzona szkoda, może żądać od podmiotu odpowiedzialnego za to zagrożenie lub naruszenie przywrócenia stanu zgodnego z prawem i podjęcia środków zapobiegawczych, w szczególności przez zamontowanie instalacji lub urządzeń zabezpieczających przed zagrożeniem lub naruszeniem; w razie gdy jest to niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, może on żądać zaprzestania działalności powodującej to zagrożenie lub naruszenie.

2. Jeżeli zagrożenie lub naruszenie dotyczy środowiska jako dobra wspólnego, z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1, może wystąpić Skarb Państwa, jednostka samorządu terytorialnego, a także organizacja ekologiczna.

➤ **Odpowiedzialność karna** (uprawnienie do zgłoszenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa lub wykroczenia przeciwko środowisku)

Plany i programy

Krąg osób uprawnionych do zaskarżania planów i programów określony jest w ustawach stanowiących ogólne podstawy uchwalania tych planów i programów (będące w tym zakresie *lex specialis* w stosunku do ogólnych zasad przewidzianych przez Ppsa). Są to:

a) dla planów i programów uchwalanych przez władze samorządowe różnych szczebli:

- ustawa o samorządzie gminnym - art. 101 ust. 1,
- ustawa o samorządzie powiatowym - art. 87 ust. 1,
- ustawa o samorządzie województwa - art. 90 ust. 1.

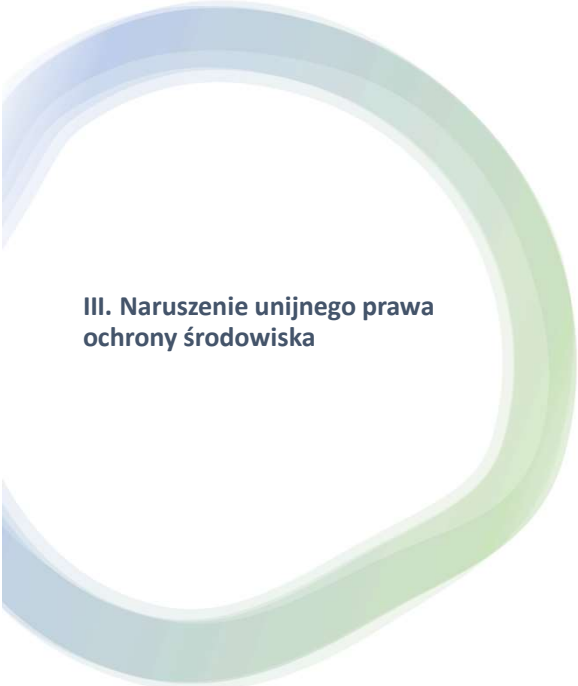
b) w zakresie planów i programów uchwalanych przez organy administracji rządowej:

- ustawa o wojewodzie i administracji rządowej w województwie - art. 63 ust. 1.

Ograniczona legitymacja procesowa osób prywatnych (osoby, które nie tylko wykażą, że uchwalony dokument "dotyczy" ich interesu prawnego, ale że ten interes prawny lub uprawnienie zostały naruszone (sama groźba lub możliwość naruszenia jest niewystarczająca).

Oznacza to, że krąg osób uprawnionych do zaskarżenia planu lub programu jest bardzo wąski - węższy niż w przypadku decyzji indywidualnych, gdzie wystarczające jest wykazanie samego istnienia interesu prawnego w sprawie, a nie jego naruszenia. Pogląd ten potwierdził Naczelny Sąd Administracyjny np. w wyroku z dnia 22 lutego 2017 roku (II OSK 1497/15), czy w wyroku z dnia 20 listopada 2014 r. (I OSK 1747/14).

Brak legitymacji procesowej organizacji społecznych działających w interesie publicznym. Przykładem jest sprawa dotycząca programów ochrony powietrza.

III. Naruszenie unijnego prawa ochrony środowiska

- 1 Podstawa prawna obowiązku implementacji unijnego prawa ochrony środowiska
 - 2 Implementacja (wdrażanie unijnego prawa ochrony środowiska) – pojęcie
 - 3 Rodzaje naruszeń
 - 4 Skargi wymuszające i kary finansowe
 - 5 Przykłady
-

**1. Podstawa prawna
obowiązku implementacji
unijnego prawa ochrony
środowiska**

Art. 4 ust. 3 TUE (zasada lojalności)

Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów.

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii.

Państwa Członkowskie ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.

art. 291 ust. 1 TFUE

Państwa członkowskie przyjmują wszelkie środki prawa krajowego niezbędne do wprowadzenia w życie prawnie wiążących aktów Unii

Artykuł 197 TFUE

1. Skuteczne wdrażanie prawa Unii przez Państwa Członkowskie, mające istotne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania Unii, jest uznawane za sprawę będącą przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Art. 192 ust. 4 TFUE

Bez uszczerbku dla niektórych środków przyjętych przez Unię, Państwa Członkowskie finansują i wykonują politykę w zakresie środowiska.

2. Implementacja (wdrażanie) unijnego prawa ochrony środowiska)

Pojęcie wdrażania unijnego prawa w ujęciu Prof. A. Wróbla

Wdrażanie unijnego prawa ochrony środowiska do krajowych porządków prawnych rozumiane, jako złożony proces osiągania w danym państwie „stanu prawnego i faktycznego wymaganego przez normy prawa unijnego”, zasadniczo realizuje w czterech etapach:

transpozycja, operacjonalizacja, stosowanie, egzekwowanie

3. Kategorie naruszeń

- Brak transpozycji
 - Zaniechanie wykonania obowiązku informacyjnego dotyczącego przepisów transponujących
 - Naruszenie obowiązku pełnej i prawidłowej transpozycji unijnego prawa ochrony środowiska
 - Naruszenia w procesie stosowania prawa ochrony środowiska
-

Artykuł 258 TFUE

Jeśli Komisja uzna, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Traktatów, wydaje ona uzasadnioną opinię w tym przedmiocie, po uprzednim umożliwieniu temu Państwu przedstawienia swych uwag.

Jeśli Państwo to nie zastosuje się do opinii w terminie określonym przez Komisję, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Przykład:

4. Tzw. skargi wymuszające Komisji

- Wyrok TSUE z dnia w sprawie C- 432/21 *Komisja przeciwko Polsce, dotyczącej planów zarządzania lasów*, w którym Trybunał stwierdził uchybienie przez Rzeczpospolitą Polska zobowiązaniom spoczywającym na niej na mocy art. 6 ust. 3 dyrektywy 92/43 w związku z art. 6 ust. 1 lit. b) i art. 9 ust. 2 Konwencji poprzez zaniechanie przyjęcia wszelkich przepisów ustawodawczych niezbędnych do zapewnienia organizacjom ochrony przyrody możliwości zwrócenia się do sądu z żądaniem skutecznego zbadania pod względem merytorycznym i formalnym legalności planów urządzenia lasu w rozumieniu przepisów ustawy o lasach.
 - Wyrok Trybunału z dnia 20.04.2023 w sprawie C-602/21 (Dyrektywa 2002/49/WE – [Ocena i zarządzanie poziomem hałasu w środowisku](#) – Zapobieganie powstawaniu hałasu – Główne drogi i główne linie kolejowe – Artykuł 8 ust. 1 i 2 – Niezgodne z przepisami lub nieistniejące plany działań – Artykuł 10 ust. 2 – Załącznik VI – Nieistniejące streszczenia planów działań)
 - C-441/17 (Puszcza Białowieska)
-

<https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?nat=or&mat=ENV%252Cor&pcs=Oor&jur=C&for=&lg=&date=&langue=pl&pro=CONS%252C&cit=none%252C%252CCj%252CR%252C2008E%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252C%252Ctrue%252Cfalse%252Cfalse&oqp=&t=%3BALL&avg=&lgrc=pl&lg=PL%252C%252CBture%252Cfalse&lgre=1&cide=614364>

Sprawa C-336/16 (Dyrektywa 2008/50/WE – Jakość otaczającego powietrza – Artykuł 13 ust. 1 – Artykuł 22 ust. 3 – Załącznik II – Stężenie pyłu PM10 w otaczającym powietrzu – Przekroczenie wartości dopuszczalnych w określonych strefach i aglomeracjach – Artykuł 23 ust. 1 – Plany dotyczące jakości powietrza – Okres przekroczenia „jak najkrótszy” – Brak właściwych działań w programach ochrony jakości otaczającego powietrza – Nieprawidłowa transpozycja

Sprawa C-356/13 (Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywa 91/676/EWG – Ochrona wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzenia rolniczego – Niewystarczające określenie wód zanieczyszczonych lub wód, które mogą zostać zanieczyszczone – Niewystarczające wyznaczenie stref zagrożenia – Programy działania – Środki niekompletne

Sprawa C-192/11 (Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywa 2009/147/WE – Ochrona dzikiego ptactwa – Zakres systemu ochrony – Odstępstwa od zakazów przewidzianych w dyrektywie)

Sprawa C-46/11 (Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywa 92/43/EWG – Ochrona siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Niewystarczająca ochrona niektórych gatunków, w szczególności wydry (*Lutra lutra*))

**Skargi państwa członkowskiego p.
innemu Państwu członkowskiemu**

Art. 259 TFUE

Każde Państwo Członkowskie może wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, jeśli uzna, że inne Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Traktatów.

Zanim Państwo Członkowskie wnieś przeciwko innemu Państwu Członkowskiemu skargę opartą na zarzucanym naruszeniu zobowiązania, które na nim ciąży na podstawie Traktatów, powinno wnieść sprawę do Komisji.

Komisja wydaje uzasadnioną opinię, po umożliwieniu zainteresowanym Państwom przedstawienia, na zasadzie spornej, uwag pisemnych i ustnych.

Jeśli Komisja nie wyda opinii w terminie trzech miesięcy od wniesienia sprawy, brak opinii nie stanowi przeszkody we wniesieniu sprawy do Trybunału.

Przykład: Sprawa Kopalni Turów (C-121/21)

Środki tymczasowe

Artykuł 279 TFUE

W sprawach, które rozpatruje, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej może zarządzić **niezbędne środki tymczasowe**.

Przykład: sprawa Puszczy Białowieskiej i sprawa Kopalni Turów

Kary finansowe – art. 260 TFUE

Artykuł 260

1. Jeśli Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdza, że Państwo Członkowskie uchybiło jednemu z zobowiązań, które na nim ciąży na mocy Traktatów, Państwo to jest zobowiązane podjąć środki, które zapewnią wykonanie wyroku Trybunału.

2. Jeżeli Komisja uzna, że dane Państwo Członkowskie nie podjęło środków zapewniających wykonanie wyroku Trybunału, może ona wnieść sprawę do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, po umożliwieniu temu Państwu przedstawienia uwag. Wskazuje ona wysokość ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej do zapłacenia przez dane Państwo Członkowskie, jaką uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał stwierdza, że dane Państwo Członkowskie nie zastosowało się do jego wyroku, może na nie nałożyć ryczałt lub okresową karę pieniężną.

Procedura ta nie narusza artykułu 259.

3. Jeżeli Komisja wniesie skargę do Trybunału zgodnie z artykułem 258, uznając, że dane Państwo Członkowskie uchybiło obowiązkowi poinformowania o środkach podjętych w celu transpozycji dyrektywy przyjętej zgodnie z procedurą ustawodawczą, Komisja może, o ile uzna to za właściwe, wskazać kwotę ryczałtu lub okresowej kary pieniężnej do zapłacenia przez dane Państwo, jaką uzna za odpowiednią do okoliczności.

Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie prawa, może nałożyć na dane Państwo Członkowskie ryczałt lub okresową karę pieniężną w wysokości nie przekraczającej kwoty wskazanej przez Komisję. Zobowiązanie do zapłaty staje się skuteczne w terminie określonym w wyroku Trybunału.

Przykłady: *Np. C- 387/97 Komisja v. Grecja; C - 278/01 Komisja v. Hiszpania; C-121/07 Komisja v. Francja;*

Sprawa C-320/13 (Komisja przeciwko Polsce): Komisja wniosła o nałożenie na Polskę kary w wysokości 61 380 euro za każdy dzień opóźnienia wdrożenia dyrektywy o promowaniu stosowania odnawialnych źródeł energii. Opinia rzecznika generalnego z 11 XII 2014 potwierdziła uchybienie. Postanowieniem Prezesa TS z 30 III 2015 sprawę wykreślono z rejestru

Uchybienia zobowiązaniom państwa
członkowskiego według kraju UE (Polska) i
obszaru polityki (środowisko).

Zob. załącznik 1 Informacje o decyzjach Komisji w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa
członkowskiego według kraju UE (Polska), obszaru polityki (środowisko).

Źródło:

[https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-
proceedings/infringement_decisions/](https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/)

19.04.2023

„Gospodarka wodna: Komisja wzywa 16 państw członkowskich (w tym Polskę) do zakończenia przeglądu ich planów gospodarowania wodami w dorzeczu zgodnie z wymogami ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywa 2000/60/WE) lub planów zarządzania ryzykiem powodziowym zgodnie z wymogami dyrektywy powodziowej (dyrektywa 2007/60/WE). Obie dyrektywy nakładają na państwa członkowskie obowiązek aktualizacji i składania co sześć lat sprawozdań dotyczących planów gospodarowania wodami w dorzeczu oraz dotyczących ryzyka”

Wezwania Komisji
za:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/PL/inf_23_525

informacje o postępowaniach
naruszeniowych

26.01.2023.

„Czyste powietrze: Komisja wzywa 14 państw członkowskich (w tym Polskę) do przestrzegania spoczywających na nich zobowiązań w zakresie redukcji emisji w odniesieniu do szeregu zanieczyszczeń powietrza, zgodnie z wymogami zawartymi w [dyrektywie 2016/2284](#) w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych (dyrektywa w sprawie krajowych poziomów emisji).

Państwa członkowskie mają obowiązek ustanowienia krajowych programów ograniczania zanieczyszczenia powietrza (KPOZP), aby wykazać, w jaki sposób spełnią te zobowiązania. Komisja przeanalizowała krajowe bilanse emisji dotyczące kilku rodzajów zanieczyszczeń przedstawione przez państwa członkowskie w 2022 r. (obejmujące emisje od 2020 r.). 14 wymienionych powyżej państw członkowskich nie wypełniło swoich zobowiązań w odniesieniu do co najmniej jednego rodzaju zanieczyszczeń określonych w dyrektywie w sprawie redukcji krajowych emisji. Ponadto, ponieważ w przypadku większości tych państw członkowskich środki określone w KPOZP nie zapewniły wypełnienia zobowiązania w zakresie redukcji emisji w odniesieniu do co najmniej jednego rodzaju zanieczyszczeń, środki te są niewystarczające do tego, aby ograniczyć roczne emisje spowodowane przez człowieka, czego wymagają przepisy dyrektywy. Amoniak (pochodzący z sektora rolnego) jest substancją zanieczyszczającą, w przypadku której większość wymienionych państw członkowskich nie wypełniła swoich zobowiązań”.

cd.

29.09.2022 Odpady: Komisja wzywa BELGIĘ, CHORWACJĘ, DANIE, ESTONIĘ, FRANCJĘ, FINLANDIĘ, IRLANDIĘ, ŁOTWĘ, POLSKĘ, PORTUGALIĘ i SŁOWENIĘ do pełnej transpozycji dyrektywy w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych

- Komisja wzywa do dokonania pełnej transpozycji do prawa krajowego dyrektywy w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych ([dyrektywa 2019/904](#)). Dyrektywa w sprawie produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych ma na celu zapobieganie wpływowi na środowisko niektórych produktów z tworzyw sztucznych, które są stosowane przez bardzo krótki czas – w szczególności na środowisko morskie i na zdrowie ludzi – oraz ograniczanie tego wpływu. W przepisach dyrektywy propaguje się również przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym z innowacyjnymi i zrównoważonymi modelami biznesowymi, produktami i materiałami. Dyrektywa zawiera w tym celu szereg środków dotyczących ograniczenia konsumpcji, ograniczenia wprowadzania niektórych produktów do obrotu oraz szczególne wymogi dotyczące produktów.

Komisja kieruje uzasadnioną opinią m.in. do Polski w związku z niedopełnieniem obowiązku pełnej transpozycji dyrektywy w wymaganym terminie.

29.09.2022

Jakość powietrza: Komisja wzywa POLSKĘ do usunięcia przeszkód w dostępie do wymiaru sprawiedliwości

cd.

- Komisja wzywa Polskę ([INFR\(2020\)2105](#)) do usunięcia barier w dostępie do wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do planów ochrony powietrza na podstawie dyrektywy w sprawie jakości powietrza ([dyrektywa 2008/50/WE](#)). Pełne wdrożenie dyrektywy w sprawie jakości powietrza ma kluczowe znaczenie dla skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i ochrony środowiska naturalnego. W przypadku przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych w ustawodawstwie unijnym dyrektywa wymaga od państw członkowskich przyjęcia planów ochrony powietrza i ustanowienia odpowiednich środków, aby maksymalnie skrócić okresy przekroczenia. Polska nie zapewniła, aby organizacje zajmujące się ochroną środowiska lub osoby fizyczne lub prawne miały możliwość wnoszenia do sądów krajowych skarg dotyczących braku lub niewystarczającego charakteru planów ochrony powietrza. Komisja skierowała do Polski [wezwanie do usunięcia uchybienia](#) w maju 2020 r. Organizacje działające na rzecz ochrony środowiska oraz osoby fizyczne lub prawne w Polsce wciąż nie mają prawa kwestionować treści planów ochrony powietrza i wymagać od władz publicznych ustanowienia planów ochrony powietrza zgodnie z wymogami dyrektywy. W związku z tym Komisja podjęła decyzję o wystosowaniu do Polski uzasadnionej opinii, a Polska ma teraz dwa miesiące na udzielenie odpowiedzi i wprowadzenie niezbędnych środków. W przeciwnym razie Komisja może podjąć decyzję o skierowaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Dziękuję z uwagę